

Soortgericht onderzoek vleermuizen, vogels en rugstreeppad

Soortgericht onderzoek vleermuizen, vogels en rugstreeppad
Zwarteweg 8, te Oud Ade

Opdrachtgever: Fam. van der Poel
Zwarteweg 8c
2374 BA Oud Ade

Adviesbureau: De Aquanoom B.V.
Nobelsingel 2
2652 XA Berkel en Rodenrijs
010 249 2475
info@deaquanoom.nl / www.deaquanoom.nl

Projectfoto's: Dhr. T. Pot MSc

Project: 20235031_d0_Nader onderzoek Zwarteweg 8, HM, GZ, SP, BZ, RP, VM

Projectcode: 20235031

Kwaliteitscontrole	Versiebeheer	Definitieve versie 1, d0
	Datum	15-09-2023
Opgesteld door	Dhr. T. Pot MSc	
Gecontroleerd door	Dhr. B. Geers	
Goedgekeurd door	Dhr. J.J. Veen MSc	

Inhoudsopgave

1. Projectbeschrijving	3
1.1 Aanleiding & Projectgebied	3
1.2 Huidige situatie	3
1.3 Toekomstige plan en werkzaamheden	4
2. Soortgericht onderzoek vleermuizen	5
2.1 Methode	5
2.1.1 Zomer- en Kraamverblijfplaatsen	6
2.1.2 Paarverblijfplaatsen	6
2.1.3 Winterverblijfplaatsen	6
2.2 Resultaten en interpretatie	7
2.2.1 Resultaten Zomer- en Kraamverblijfplaatsen	7
2.2.2 Paarverblijfplaatsen	7
2.2.3 Overige waarnemingen/Winterverblijfplaatsen	7
2.2.4 Toetsing werkzaamheden	7
3. Soortgericht onderzoek vogels	9
3.1 Methode	10
3.1.1 Huismus (categorie 2)	10
3.1.3 Spreeuw (categorie 5)	10
3.1.4 Boerenwaluw (categorie 5)	10
3.2 Resultaten en Interpretatie	11
3.2.1 Huismus	11
3.2.2 Gierzwaluw	11
3.2.3 Spreeuw	11
3.2.4 Boerenwaluw	12
4.3 Toetsing werkzaamheden	12
5. Soortgericht onderzoek rugstreeppad	15
5.1 Methode	15
5.2 Resultaat en interpretatie	15
5.3 Toetsing werkzaamheden	16
6. Conclusie	16
Referenties	17
Bijlage I: foto's nader onderzoek	18

1. Projectbeschrijving

1.1 Aanleiding & Projectgebied

De opdrachtgever is voornemens sloopwerkzaamheden te laten uitvoeren en woningen te realiseren aan de Zwarteweg 8 te Oud Ade (Tabel 1). Uit vooronderzoek uitgevoerd door MBH Consult B.V. (Quickscan Wnb 2022128 – Zwarteweg 8 te Oud Ade.pdf) is gebleken dat nader onderzoek vereist is om overtreding van de Wet Natuurbescherming te voorkomen. MBH Consult B.V. heeft geconcludeerd dat nader onderzoek naar huismus, spreekw, gierzwaluw, boerenzwaluw, rugstreeppad en vleermuisonderzoek (meervleermuis, gewone grootoorvleermuis, gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en laatvlieger) noodzakelijk is. Hiervoor heeft de opdrachtgever De Aquanoom ingeschakeld, onderdeel van Van der Helm Milieubeheer B.V., aangesloten bij Netwerk Groene Bureaus.

Tabel 1 Locatie projectgebied.

Projectgebied	Zwarteweg 8
Straat	Zwarteweg
Plaats	Oud Ade
Gemeente	Kaag & Braassem
Provincie	Zuid-Holland

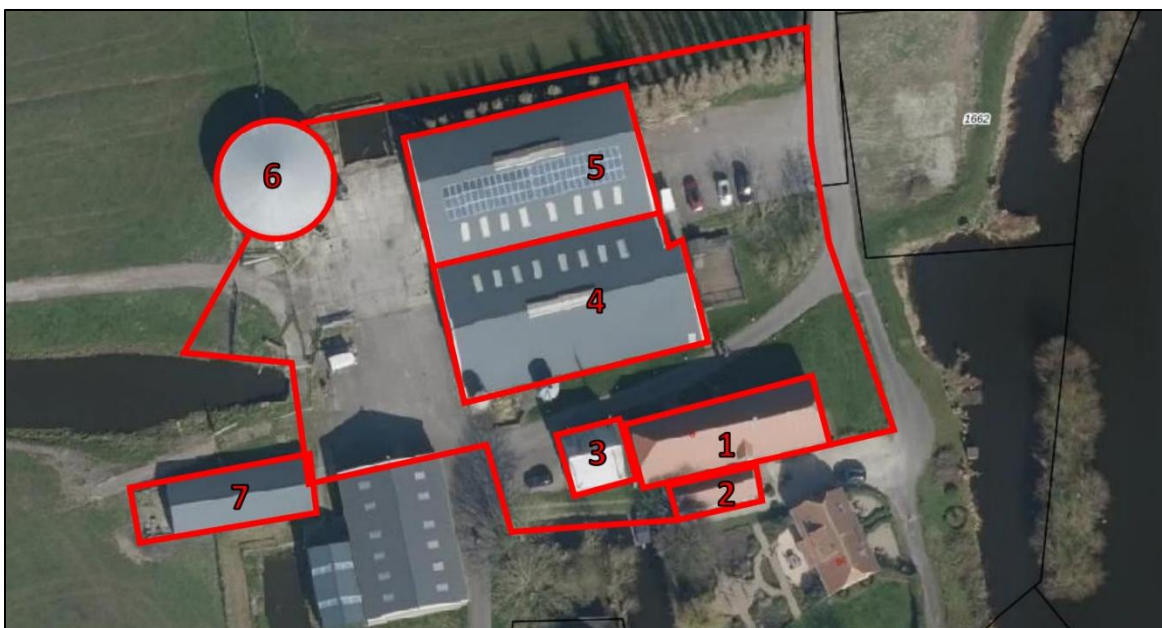
1.2 Huidige situatie

Het projectgebied is gelegen aan de Zwarteweg 8 in Oud Ade, in de gemeente Kaag en Braassem, provincie Zuid-Holland. Het projectgebied bestaat uit zeven gebouwen (Figuur 1;Figuur 2). Gebouw 1 is een in vervallen staat verkerende oude boerderij. Gebouw 2 is verbonden met de oude boerderij en is het bijgebouw. Ook gebouw 3 is verbonden met de oude boerderij en heeft als hooischuur gediend. Gebouw 4 en 5 zijn met elkaar verbonden en fungeerde voorheen beide als ligboxenstal. Gebouw 6 betreft een betonnen mestlo. Gebouw 7 wordt deels gebruikt als opslag en deels als recreatiewoning.

De Zwarteweg is een rustige doodlopende straat in een poldergebied. Ten noorden ligt het dorpscentrum van Oud Ade en ten zuiden een provinciale weg (N445).

Figuur 1 Begrenzing projectgebied. Het projectgebied ligt binnen de rode kaders. Ten noorden ligt het dorpscentrum van Oud-Ade, ten oosten ligt de lintbebouwing van Rijpwetering, ten zuiden loopt de N445 en ten westen bevindt zich uitgestrekt polderlandschap.

Figuur 2 Huidige situatie en overzicht van de onderzoeksobjecten op de projectlocatie.

1.3 Toekomstige plan en werkzaamheden

In het projectgebied worden meerdere werkzaamheden uitgevoerd. De oude boerderij (gebouw 1), bijgebouwen (gebouw 2 en 3), de stallen (gebouw 4 en 5) en de recreatiewoning/opslag (gebouw 7) worden gesloopt. Ook de bomen ten noorden en oosten van de stallen zullen worden verwijderd, waarna de grond bouwrijp gemaakt zal worden. In de toekomstige situatie wordt nieuwbouw gerealiseerd en zal de mestlo (gebouw 6) tot woonhuis verbouwd worden.

2. Soortgericht onderzoek vleermuizen

Op basis van de eerder uitgevoerde ecologische quickscan (Quickscan Wnb 2022128 – Zwarteweg 8 te Oud Ade.pdf) wordt geconcludeerd dat verblijfplaatsen elementen van vleermuizen verwacht kunnen worden (Tabel 2).

Tabel 2 Overzicht van de te onderzoeken functies voor de verschillende vleermuizen die verwacht kunnen worden.

Soort	Type verblijf				Vliegroute	Foerageergebied
	Zomer	Kraam	Paar	Massa winter		
Gewone dwergvleermuis	Ja	Ja	Ja	Nee	n.v.t.	n.v.t.
Ruige dwergvleermuis	Ja	Ja	Ja	Nee	n.v.t.	n.v.t.
Gewone grootoorvleermuis	Ja	Ja	Ja	Nee	n.v.t.	n.v.t.
Laatvlieger	Ja	Ja	Ja	Nee	n.v.t.	n.v.t.
Meervleermuis	Ja	Ja	Ja	Nee	n.v.t.	n.v.t.

Boombewonende vleermuizen zijn uitgesloten in het gebouw en er zijn geen geschikte holtebomen voor vleermuizen binnen het projectgebied. Daarom worden boombewonende vleermuizen buiten beschouwing gelaten worden in directe relatie tot de werkzaamheden. De bebouwing is geschikt voor gebouwbewonende vleermuizen en met de betrekking tot de verspreiding kunnen deze soorten niet op voorhand uitgesloten worden.

2.1 Methode

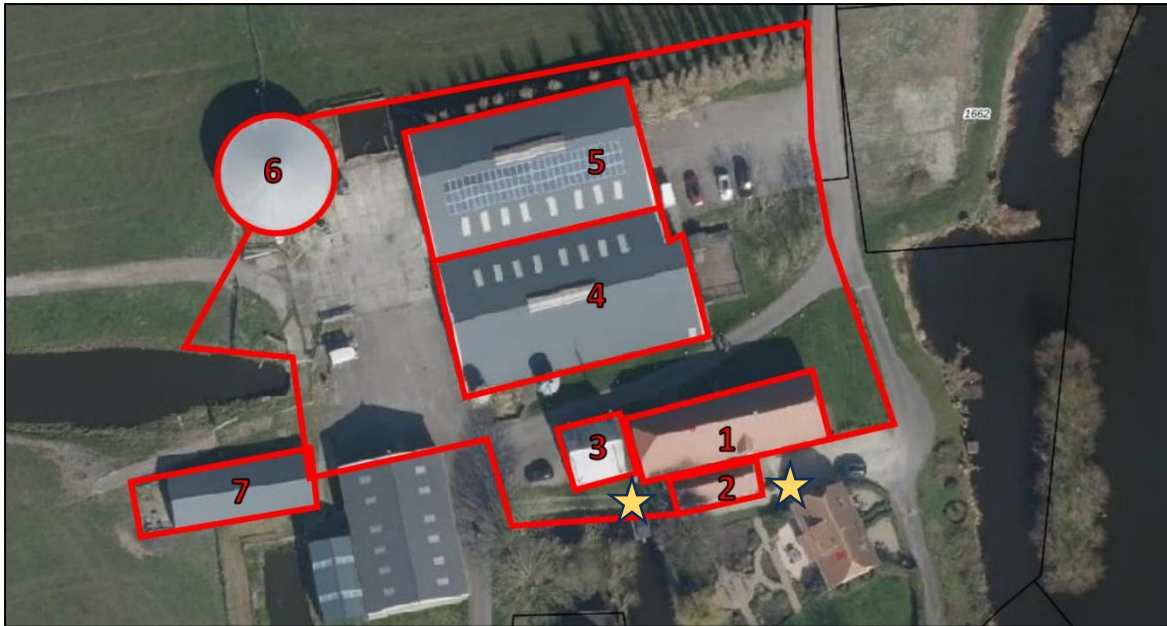
Het onderzoek naar beschermde elementen van vleermuizen is gebaseerd op het Kennisdocument Gewone dwergvleermuis (BIJ12, 2017), het Kennisdocument Gewone grootoorvleermuis (BIJ12, 2017) en het Kennisdocument Ruige dwergvleermuis (BIJ12, 2017) en uitgevoerd conform het vleermuisprotocol 2021 (Tabel 3) (Netwerk Groene Bureaus, 2021). Alle veldbezoeken zijn uitgevoerd door dezelfde onderzoeker(s) met aantoonbare kennis van vleermuizen. Vanwege de kleine omvang van het gebouw dat geschikt is voor vleermuizen (gebouw 2) zijn de voorjaarsrondes met 2 personen uitgevoerd per bezoek, waardoor minimaal 75% van het projectgebied te overzien was. Ondanks dat uit de quickscan is gebleken dat alleen gebouw 2 geschikt is voor vleermuizen zijn ook de andere gebouwen binnen het projectgebied in de gaten gehouden. Daarnaast ligt het woonhuis in de directe omgeving van de werksferen waardoor hier ook aandacht aan besteed is.

De veldonderzoeken zijn uitgevoerd met een Pettersson batdetector (type M500-384; D240x), een warmtebeeldcamera (Pulsar Helion XP) en een zaklamp, zodat zowel zicht- als geluidswaarnemingen gedaan konden worden. Met dit type batdetector zijn opnames gemaakt en waar nodig geanalyseerd met BatSound. Voor het vleermuisonderzoek is gebruik gemaakt van het vleermuisprotocol (2021) opgesteld door Netwerk Groene Bureaus.

Tabel 3 Data en tijden van veldbezoeken ten behoeve van soortgericht onderzoek naar vleermuizen

Datum	Tijd/ weersomstandigheden	Element	Veldwerker(s)
07/06/2023	21:58 - 00:28 NO3, 14 C° onbewolkt	Zomer- en/of kraamverblijfplaatsen gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, meervleermuis en laatvlieger	Dhr. T. Pot MSc Mw. S. Assink
28/06/2023	22:07 - 00:37 Z2, 19 C° 90% bewolking	Zomer- en/of kraamverblijfplaatsen gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, meervleermuis en laatvlieger	Dhr. T. Pot MSc Mw. S. Assink
29/06/2023	02:23 - 05:23 Z2, 19 C° 100% bewolking	Zomer- en/of kraamverblijfplaatsen gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, meervleermuis en laatvlieger	Dhr. T. Pot MSc Mw. S. Assink
18/08/2023	21:01 - 01:01 O2, 23 C° 50% bewolkt	Paarverblijfplaatsen gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, meervleermuis en laatvlieger	Dhr. T. Pot MSc
06/09/2023	20:18 - 23:18 O1, 21 C° onbewolkt	Paarverblijfplaatsen gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, meervleermuis en laatvlieger	Dhr. T. Pot MSc
13/09/2023	20:02 - 23:02 NO2, 16 C° 10% bewolkt	Paarverblijfplaatsen gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, meervleermuis en laatvlieger	Dhr. T. Pot MSc

Uit de uitgevoerde quickscan door MBH Consult B.V. bleek alleen gebouw 2 geschikt voor verblijfplaatsen van vleermuizen. De Aquanoom heeft dit gecontroleerd en komt tot dezelfde conclusie. Daarom zijn de onderzoeken voor vleermuizen met twee personen uitgevoerd die op strategisch gekozen locaties gepost hebben (Figuur 3).

Figuur 3 Postlocaties (gele ster) tijdens soortgericht onderzoek naar vleermuizen.

In het vleermuisprotocol staan vereisten voor de uit te voeren vleermuisonderzoeken. Hieronder wordt deze werkwijze kort behandeld.

2.1.1 Zomer- en Kraamverblijfplaatsen

De zomer- en kraamverblijfplaatsonderzoeken kunnen gecombineerd uitgevoerd worden in de periode 15 mei- 15 juli, waarvan 1 bezoek in de maand juni uitgevoerd wordt. Voor de laatvlieger zijn 2 avondbezoeken verplicht en voor de overige te onderzoeken vleermuizen is minimaal 1 ochtendbezoek vereist. Tussen het eerste en laatste bezoek dient ten minste een periode van 20 dagen te zitten. Tijdens de avondbezoeken wordt gelet op uitvliegende vleermuizen en tijdens het ochtendbezoek wordt er ook gelet op zwermgedrag.

2.1.2 Paarverblijfplaatsen

Paarverblijfplaatsonderzoeken kunnen uitgevoerd worden tussen 15 augustus en 1 oktober. Volgens het protocol moeten twee bezoeken (21:00-02:00) uitgevoerd worden. Voor de te verwachten soorten starten deze bezoeken vanaf zonsondergang tot 1 uur voor zonsopkomst, waarvan minimaal 1 bezoek rond middernacht. Tussen het eerste en tweede bezoek dient minimaal 20 dagen tijdspanne te zitten. *Aangezien na het tweede paarbezoek bleek dat er 19 dagen tussen het eerste en tweede bezoek zat, is een derde bezoek uitgevoerd om te voldoen aan het vleermuisprotocol.

Tijdens het paarseizoen van vleermuizen gedragen de vleermuizen zich anders. Doormiddel van baltsroepen bakenen vleermuizen hun territorium af. Sommige vleermuizen (zoals de gewone dwergvleermuis) lokt vrouwtjes naar zijn verblijf door heen en weer te vliegen in zijn baltsterritorium. Andere vleermuizen baltsen veelal uit hun verblijf (zoals ruige dwergvleermuizen), maar daarbij kunnen ze ook af en toe een rondje vliegen in hun territorium. Wanneer vleermuizen in deze periode invliegen kan de exacte locatie van een verblijf bepaald worden. Echter als een soort niet invliegt kan aangenomen worden dat het verblijf zich in het baltsterritorium bevindt. Deze manier van inventariseren vergt minder inspanning, waardoor één onderzoeker voldoende is.

2.1.3 Winterverblijfplaatsen

Vooralsnog is geen betrouwbare methode beschikbaar om individuele winterverblijfplaatsen vast te stellen in spouwmuren of onder een dak omdat doorgaans niet de hele spouw kan worden overzien

Kenmerk: 20235031-R-1

Pagina 6 van 21

met een boomcamera of spiegel. Van zomerverblijfplaatsen, kraamverblijven en paarverblijfplaatsen mag zekerheidshalve aangenomen worden dat deze ook als winterverblijfplaats gebruikt kunnen worden, zolang de temperatuur niet te laag wordt (vorst) (Bij12, 2017). In dit onderzoek is hier dan ook geen specifiek onderzoek naar verricht en wordt uitgegaan van een mogelijke aanwezigheid van individuele winterverblijfplaatsen indien zomer-, kraam- en of paarverblijfplaatsen zijn aangetroffen in het projectgebied. Bij strenge vorst is het aannemelijk dat gewone dwergvleermuizen verblijven in een massawinterverblijfplaats.

2.2 Resultaten en interpretatie

2.2.1 Resultaten Zomer- en Kraamverblijfplaatsen

Net buiten het plangebied is een kraamverblijf van gewone dwergvleermuis aangetroffen (Figuur 4). Deze kraamkolonie bevindt zich in het woonhuis aan de kopgevel in het noorden en bestaat uit 20 tot 25 individuen. Werkzaamheden kunnen mogelijk de kraamkolonie verstoren wanneer sloopwerkzaamheden en andere vervolg werkzaamheden binnen de kwetsbare periode uitgevoerd worden (15 mei-15 juli).

Overige bebouwing binnen het plangebied zijn uitgesloten van zomer- of kraamverblijfplaatsen van vleermuizen. Hiervoor dient geen ontheffing aangevraagd te worden.

2.2.2 Paarverblijfplaatsen

Tijdens de veldbezoeken naar paarverblijven zijn geen territoria of verblijfplaatsen vastgesteld in of langs de te onderzoeken gebouwen. Wel zijn er paarverblijfplaatsen en baltsterritoria van gewone dwergvleermuis vastgesteld net buiten het plangebied (Figuur 4). De baltsterritoria bevinden zich ten zuidoosten en zuidwesten van het plangebied en indiceren een paarverblijf van gewone dwergvleermuis in de twee zuidelijke woonhuizen.

2.2.3 Overige waarnemingen/Winterverblijfplaatsen

Tijdens de bezoeken tussen 15 mei en 15 juli zijn meerdere waarnemingen gedaan van rosse vleermuizen die hoog over het plangebied vliegen. Op 07-06 tijdens het avondbezoek zijn 18 overvliegende rosse vleermuizen geteld die allen dezelfde richting aanhouden (noordoost – zuidwest). Tijdens het avondbezoek op 28-06 zijn ook rosse vleermuizen waargenomen, echter vlogen deze niet over het plangebied. Omdat rosse vleermuizen niet afhankelijk zijn van lijnvormige elementen zullen de geplande werkzaamheden geen effect hebben op de vliegroute van rosse vleermuizen.

2.2.4 Toetsing werkzaamheden

Zomer- en kraamverblijven zijn uitgesloten in de gebouwen binnen het plangebied. In het woonhuis (net buiten het plangebied) bevindt zich een kraamverblijf van gewone dwergvleermuis die nadelige gevolgen van de sloop- en bouwwerkzaamheden kan ondervinden wanneer deze in de kraamperiode uitgevoerd worden. Het is daarom van belang om de werkzaamheden buiten de kwetsbare periode uit te voeren (gefaseerd) zodat de gewone dwergvleermuis hier geen nadelige gevolgen van ondervindt. De maatregelen dienen opgenomen te worden in het ecologisch werkprotocol.

Paarverblijven bevinden zich op enige afstand van de werkzaamheden, waardoor geen nadelige gevolgen worden verwacht voor paarverblijven van vleermuizen.

Figuur 4 Woonhuis (oranje) met kraamkolonie van gewone dwergvleermuizen in de kopgevel richting noord. Woonhuis (geel) met paarverblijf van ruige dwergvleermuis in gevel aan de noordkant. In blauw is het baltsterritoria van gewone dwergvleermuis aangegeven. In rood is het plangebied aangegeven.

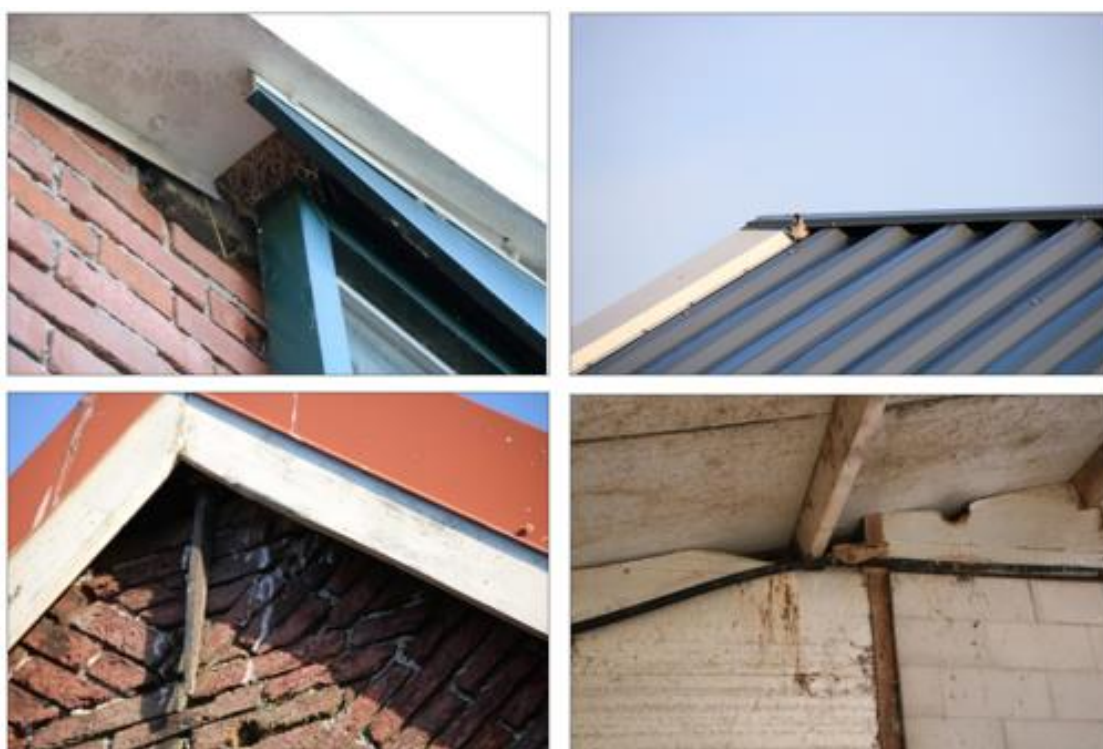
3. Soortgericht onderzoek vogels

Op basis van de eerder uitgevoerde ecologische quickscan (Quickscan Wnb 2022128 – Zwarteweg 8 te Oud Ade.pdf) wordt geconcludeerd dat zwaarder beschermde elementen van vogels verwacht kunnen worden (Tabel 4).

Tabel 4 Beschermde element(en) van vogels die onderzocht zijn.

Soort	Verwacht element	Locatie verwacht element
Huismus (cat. 2)	Nesten, leefgebied	Onder dakpakken, tussen dubbel plafond stallen
Gierzwaluw (cat. 2)	Nesten	Onder dakpannen, in kieren van dakbeschoeiing en aan de kopgevels
Boerenwaluw (cat. 5)	Nesten	Kopgevels van de boerderij en nokken van stallen
Spreeuw (cat. 5)	Nesten	Onder dakpannen, in kieren van dakbeschoeiing en aan de kopgevels

De gebouwen zijn geschikt voor nesten van huismus, gierzwaluw, boerenwaluw en spreeuw. Onderstaande afbeeldingen illustreren nest en verblijfplaatsen in het projectgebied (Figuur 5).

Figuur 5: Linksboven: aangetroffen nest van mogelijk spreeuw. Rechtsboven: huismus onder dakprofiel van stal. Linksonder: mogelijke nestplaats gierzwaluw of spreeuw. Rechtsonder: mogelijke nestplaats spreeuw.

3.1 Methode

Het onderzoek naar beschermde elementen van vogels is gebaseerd het Kennisdocument Huismus (BIJ12, 2023) en Kennisdocument Gierzwaluw (BIJ12, 2017) en uitgevoerd conform de telrichtlijnen van SOVON (SOVON, 2023).

Tijdens de veldbezoeken is er gebruikt gemaakt van een verrekijker en een spiegelreflexcamera.

In Tabel 5 staan de data van de veldbezoeken ten behoeve van het soortgericht onderzoek naar vogels, evenals de tijden en weersomstandigheden waarbinnen het veldbezoek is uitgevoerd en de onderzochte elementen.

Tabel 5 Data en tijden van veldbezoeken ten behoeve van soortgericht onderzoek naar vogels.

Datum	Tijd/ weersomstandigheden	Element	Veldwerker(s)
05/04/2023	08:15-10:15 NO0, 6 C° onbewolkt	Huisumus/spreeuw/boerenzwaluw activiteit en verblijfplaatsen.	Dhr. T. Pot MSc Mw. K. de Lange
10/05/2023	10:15-11:15 W2, 15 C°, geheel bewolkt	Huisumus/spreeuw/boerenzwaluw activiteit en verblijfplaatsen.	Dhr. T. Pot MSc
07/06/2023	20:30 – 23:00 NNO3, 17 C° onbewolkt	Gierzwaluw/huisumus/spreeuw/boerenzwaluw activiteit en verblijfplaatsen.	Dhr. T. Pot MSc Mw. S. Assink
28/06/2023	20:00 – 22:00 WZW1, 21 C°, 95% bewolking	Gierzwaluw/spreeuw/boerenzwaluw activiteit en verblijfplaatsen.	Dhr. T. Pot MSc Mw. S. Assink
*	nvt	Gierzwaluw activiteit en verblijfplaatsen	

**Niet uitgevoerd bezoek naar aanleiding van advies Omgevingsdienst West-Holland. (Advies: gierzwaluwonderzoek niet noodzakelijk gezien de lage waarschijnlijkheid van voorkomen.)*

3.1.1 Huismus (categorie 2)

Voor huisumus is gekozen voor 2 onderzoeken in de optimale periode van 1 april tot 15 mei. Gezien de rustige ligging (doodlopende weg in het buitengebied) van de projectlocatie konden de bezoeken doordeweeks plaatsvinden in de eerste uren na zonsopkomst of de laatste uren voor zonsondergang.

Gezien bij het eerste bezoek duidelijk werd dat het gebied bestaat uit een huismussenbolwerk is een tweede bezoek uitgevoerd in de optimale periode om de koloniegrootte met grotere nauwkeurigheid te bepalen. Ook is er een (extra) huismusinventarisatie gedaan in combinatie met een gierzwaluwonderzoek.

3.1.2 Gierzwaluw (categorie 2)

Gedurende de uitvoer van de gierzwaluwonderzoeken is gebleken dat de mogelijk geschikte nestplaats voor gierzwaluw door een spreeuw bezet is. Daarnaast zijn tijdens bezoeken hoog overvliegende gierzwaluw waargenomen, maar geen invliegende individuen of laagvliegende individuen. Ook is er geen andere vorm van affiniteit van gierzwaluw met het plangebied waargenomen.

Het verblijf dat tijdens de quickscan is aangewezen als mogelijk gierzwaluwverblijf (dakkapel gebouw 2, Figuur 5, linksonder), bleek door een spreeuw bezet te zijn ten tijde van het onderzoek. De Omgevingsdienst West-Holland acht onderzoek naar de gierzwaluw niet noodzakelijk omdat het niet waarschijnlijk is dat het plangebied geschikt is voor gierzwaluw en omdat het een soort is die uitsluitend in het stedelijk gebied voorkomt. Gezien het advies van de Omgevingsdienst West-Holland dat gierzwaluwonderzoek niet noodzakelijk wordt geacht en de constatering dat de enige geschikte gierzwaluwlocatie bezet is door een spreeuwenpaartje, is het laatste bezoek niet uitgevoerd.

3.1.3 Spreeuw (categorie 5)

Voor het onderzoek naar spreeuw is gebruik gemaakt van de telrichtlijnen van SOVON. Tijdens de onderzoeken is gelet op rondvliegende spreeuwen, zingende mannetjes en individuen met takjes. Ook is er gekeken naar invliegende individuen. De onderzoeken naar spreeuw zijn gecombineerd met de onderzoeken naar huisumus en gierzwaluw.

3.1.4 Boerenzwaluw (categorie 5)

Voor het onderzoek naar boerenzwaluw is gebruik gemaakt van de telrichtlijnen van SOVON. Tijdens de onderzoeken is gelet op activiteit van boerenzwaluw in en rond de gebouwen en de aanwezigheid

van nesten. De onderzoeken naar boerenwaluw zijn gecombineerd met de onderzoeken naar huismus en gierwaluw.

3.2 Resultaten en Interpretatie

In de onderstaande paragrafen worden de resultaten beschreven van het soortgericht onderzoek naar:

1. Huismus;
2. Gierwaluw;
3. Spreeuw;
4. Boerenwaluw.

3.2.1 Huismus

Tijdens de veldbezoeken in de optimale periode is activiteit waargenomen van huismussen die nestindicatief zijn. Ook zijn er nesten aangetroffen van de huismus. Van de te onderzoeken bouwwerken worden gebouw 4 en 5 gebruikt door huismus als voortplantingsplaats en vaste rust- en verblijfplaats. Verblijfplaatsen van huismus zijn uitgesloten in gebouw 1,2,3,6 en 7. Daarnaast zijn er beschermde elementen aanwezig binnen het plangebied (Figuur 6). Tijdens het eerste veldbezoek op 5 april is op verschillende locaties strategisch gepost voor een langere periode (ca. 15 min) met 2 onderzoekers. Hieruit is gebleken dat huismussen uitsluitend nestindicerend gedrag vertonen in gebouw 4 en 5. Tijdens het volgende bezoek in de optimale periode (10 mei) is dit nogmaals gecontroleerd en bevestigd. Daarnaast is ook in de stallen voor langere periode gepost om de nestlocaties te bepalen die via de luchtroosters betreden werden.

Op 5 april en 10 mei 2023 zijn op 7 locaties nestindicerende waarnemingen gedaan waarvan op 1 locatie 2 paartjes aanwezig waren (Bijlage I). Nestlocaties zijn aanwezig tussen de dakbeplating van de schuren (Figuur 7). Deze nestlocaties zijn te bereiken via de nok daar waar het isolatiemateriaal ontbreekt of via de luchtventilatie in de nok van de schuren. Op ieder moment zijn 8 mannetjes huismus vastgesteld op het terrein en 4 mannetjes in de schuur. Deze tellingen bevatten mogelijk dubbeltellingen, maar er zijn geen huismussen over het hoofd gezien. Daarom zijn er minimaal 8 verblijfplaatsen vastgesteld en kunnen er maximaal 12 nestlocaties aanwezig zijn. Omdat de locatie onoverzichtelijk is, moet ervan uit worden gegaan dat het maximale aantal nesten aanwezig is. Gezien de sloop van gebouw 4 en 5 zullen de nestlocaties verloren gaan. Dit is een overtreding van de Wet natuurbescherming en hier dient een ontheffing voor worden aangevraagd. Ter compensatie van maximaal 12 nestlocaties dienen 24 nestlocaties gecreëerd te worden in de nieuwe situatie.

Binnen het projectgebied zijn elementen aanwezig die onderdeel uitmaken van het essentiële leefgebied van de huismussen. Deze elementen zijn het kippenhok (Figuur 8), 1 meter ten oosten van schuur 4. In het kippenverblijf nemen huismussen een stofbad en er wordt gevoerd. Tegen de westgevel van schuur 2 is een Japanse broodboom aanwezig die wintergroen blijft waardoor deze beschutting biedt voor huismussen. Aan de noord- en oostzijde van de schuur staan populieren die gebruikt worden door huismus als schuil- en foerageergebied. Ook de tuin achter het woonhuis wordt gebruikt als schuilmogelijkheid en foerageergebied door huismussen, deze tuin blijft bestaan. In de omgeving van het plangebied zijn mogelijkheden voor soortenuitwisseling met ander huismuspopulaties.

3.2.2 Gierwaluw

Tijdens de onderzoeken naar gierwaluw zijn geen laagvliegende en/of gierende gierwaluwen waargenomen. Ook zijn er geen invliegende of aantikkende gierwaluwen aangetroffen. Tijdens de gierwaluwonderzoeken is een bezoek uitgevoerd in de optimale periode tussen 20 juni en 7 juli. Tijdens deze periode is bij de dakkapel van gebouw 1 geluisterd of jongen van gierwaluw aanwezig waren. Uit het onderzoek van 7 juli bleek dat de locatie bezet is door een spreeuw. Gezien er geen andere locatie geschikt is voor gierwaluw nestlocaties, is de aanwezigheid van verblijfplaatsen van gierwaluwen in het projectgebied is uitgesloten.

3.2.3 Spreeuw

Tijdens de onderzoeken naar spreeuw is nestindicerend gedrag waargenomen (individuele met nestmateriaal en invliegende exemplaren). In totaal zijn er 4 locaties waargenomen waar spreeuwen met nestmateriaal zijn aangetroffen of waar invliegende individuen zijn waargenomen. In gebouw 1

bevindt zich een nest aan de oostgevel boven het zuidelijke raam. Ook zijn er in het kappelletje van gebouw 1 sporen van uitwerpselen gevonden die naarmate het onderzoek vorderde meer werden. Tijdens de onderzoeken is echter geen vogel aangetroffen, maar het vermoeden is dat dit een verblijf van spreeuw is, gezien het feit dat gierzwaluw uitgesloten is (Bijlage I). In gebouw 4 bevinden zich 2 nesten, een nest in het dakprofiel (Figuur 9) en 1 nest in de goot van de kopgevel aan de noordwestzijde. In gebouw 5 bevindt zich een nest van spreeuw onder de zonnepanelen. Ook zijn er sporen van spreeuwen die kunnen wijzen op een oude nestlocatie (Bijlage I). Tijdens het soortgericht onderzoek zijn er geen nest indicerende waarnemingen gedaan van spreeuwen op deze locaties. Daarom wordt aangenomen dat dit oude bewoningssporen zijn.

3.2.4 Boerenzwaluw

Tijdens de onderzoeken naar boerenzwaluw zijn geen nesten of laagvliegende individuen aangetroffen binnen het projectgebied. Wel zijn er foeragerende individuen waargenomen in de directe omgeving van het projectgebied. De aanwezigheid van nesten van boerenzwaluw in het projectgebied is uitgesloten.

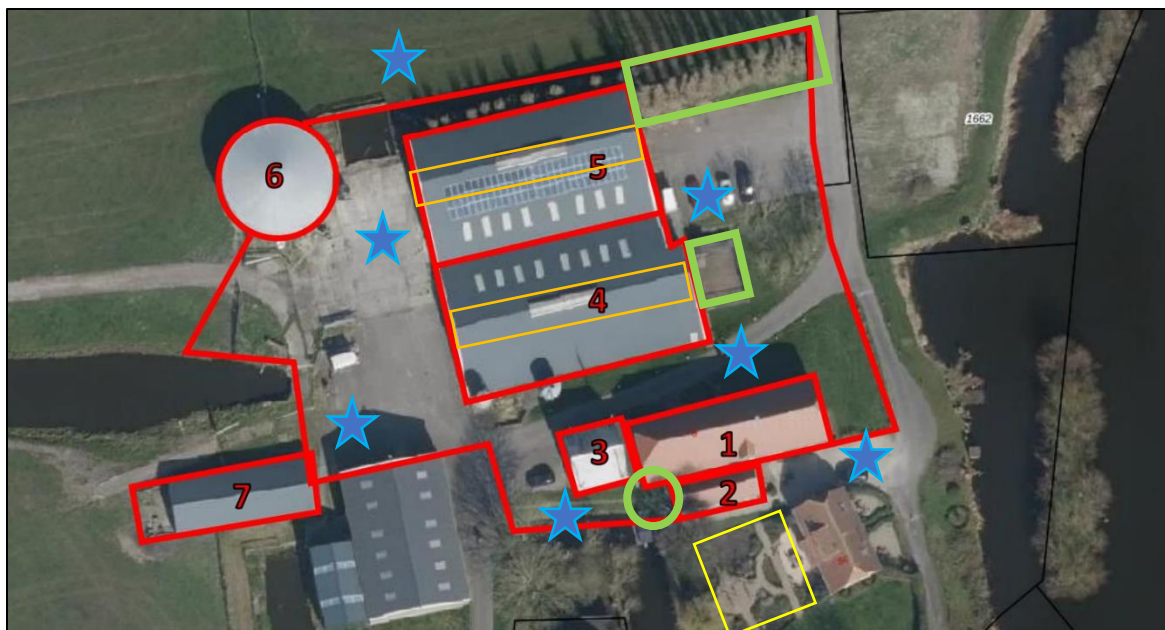
4.3 Toetsing werkzaamheden

Uit het soortgericht onderzoek blijkt dat er in het projectgebied (jaarrond) beschermde nesten aanwezig zijn van huismus, spreeuw en algemene broedvogels. Ook zijn er beschermde elementen binnen het projectgebied die onderdeel uitmaken van het essentiële leefgebied van de huismus.

Geïsoleerde populaties van minder dan 10 broedparen hebben in de regel een negatief broedsucces en kunnen alleen voortbestaan door aanwas van andere (deel)populaties. Populaties met meer dan 25 broedparen zijn over het algemeen zelfonderhoudend. Aangezien de populatie bestaat uit maximaal 12 broedparen, kan gesproken worden over een deelpopulatie van huismussen. Voor deze populatie moeten compensatiemaatregelen getroffen worden en zal een natuurinclusief ontwerp noodzakelijk zijn om de gunstige staat van instandhouding intact te houden.

Uit de Quickscan (Quickscan Wnb 2022128 – Zwarteweg 8 te Oud Ade.pdf) is geconcludeerd dat extra bescherming van spreeuw vereist is gezien de ligging van de projectlocatie in het buitengebied. Echter zijn er wel alternatieven in de directe omgeving (100-150m), bijvoorbeeld in de schuren en gebouwen aan de Zwarteweg 9 t/m 14 ten zuidoosten van het projectgebied. Verder bieden de schuren en de gebouwen aan de Zwarteweg 4 en 5 ook alternatieven (200m). Aangezien het nieuwbouwplan natuurinclusief is, zullen er nieuwe verblijfplaatsen gecreëerd worden op de projectlocatie.

De werkzaamheden betreft de sloop in van de gebouwen 1, 2, 3, 4, 5 en 7. Door deze ingreep zullen de vaste voortplantings-, rust- en verblijfplaatsen van huismus, spreeuw en algemene broedvogels verloren gaan, waardoor dit zal leiden tot een overtreding van de Wet natuurbescherming, Artikel 3.1. Hiervoor dient een ontheffing worden aangevraagd.

Figuur 6 Overzicht van de ingangen van verblijfplaatsen (oranje) en de essentiële elementen van het leefgebied van de huismus (groene vierkant= kippenverblijf, groene rechthoek= schuil- en foerageermogelijkheid, groene cirkel= wintergroene Jap. broodboom, geel vierkant=schuil- en foerageergebied). Met een blauwe ster is aangegeven op welke locaties strategisch gepost is voor langere periodes (ca. 10-15 min per locatie).

Figuur 7 Nestopening voor huismus in de kopbetimmering van schuur 4 (foto: 05-04-2023).

Figuur 8 Huismus mannetje op rand van het kippenhok, even later foeragerend op de grond van het kippenhok (foto: 05-04-2023).

Figuur 9 Spreeuw met nestmateriaal gaat richting nest onder de kopbetimmering van schuur 4 (foto: 05-04-2023).

5. Soortgericht onderzoek rugstreeppad

5.1 Methode

Uit vooronderzoek uitgevoerd door MBH Consult B.V. (Quickscan Wnb 2022128 – Zwarteweg 8 te Oud Ade.pdf) is geconcludeerd dat nader onderzoek naar de aanwezigheid van rugstreeppad noodzakelijk is, aangezien de drijfbak (ten westen van gebouw 5) geschikt is als voortplantingsplaats voor rugstreeppad. In de winter staat deze bak vol met water vanwege de hogere mate van regenval en lage verdampingsgraad. Echter stond de bak ten tijde van het onderzoek droog. Hierdoor is de rugstreeppad uitgesloten van voorkomen in deze bak, maar in de polder rondom de projectlocatie kan de soort niet worden uitgesloten. Daarom is nader onderzoek uitgevoerd naar deze soort in de omliggende polder. Gezien het koude voorjaar is ervoor gekozen om de bezoeken op te schuiven en te starten rond eind mei (Tabel 6). Mannetjes van rugstreeppadden kunnen tot ver in juli en augustus kooractiviteit vertonen. Ter referentie is een populatie in 's Gravenzande bezocht op 24-06-2023 waar volop kooractiviteit waargenomen is.

Tabel 6 Data en tijden van veldbezoeken ten behoeve van soortgericht onderzoek naar de rugstreeppad

Datum	Tijd/ weersomstandigheden	Element	Veldwerker(s)
31/05/2023	00:00 – 00:30 NO2, 13 C° 50% bewolking	Rugstreeppad kooractiviteit	Dhr. T. Pot MSc
08/06/2023	00:15 – 00:45 NO2, 13 C° onbewolkt	Rugstreeppad kooractiviteit	Dhr. T. Pot MSc Mw. S. Assink
28/06/2023	00:37-01:07 Z2, 18 C°, 100% bewolking	Rugstreeppad kooractiviteit	Dhr. T. Pot MSc Mw. S. Assink

5.2 Resultaat en interpretatie

Tijdens de onderzoeken naar rugstreeppad is geen kooractiviteit waargenomen. Voortplantingshabitat van de rugstreeppad wordt daarom uitgesloten van voorkomen in de omgeving van het projectgebied. De activiteit van bastaard- en meerkikker is wel hoog in de polder ten westen

Kenmerk: 20235031-R-1

Pagina 15 van 21

van het projectgebied. Deze soorten worden niet waargenomen binnen het plangebied, maar in de poldersloten buiten het plangebied.

5.3 Toetsing werkzaamheden

Uit het soortgericht onderzoek blijkt dat er in het projectgebied en rondom de projectlocatie geen rugstreeppadden aanwezig zijn. Er zijn geen vervolgstappen nodig ten aanzien van rugstreeppadden. Andere soorten zoals bastaard- en meerkikker zullen geen nadelige gevolgen ondervinden van de werkzaamheden.

6. Conclusie

Aan de Zwarteweg 8 te Oud Ade is onderzoek gedaan naar huismus, spreeuw, gierzwaluw, boerenzwaluw, rugstreeppad en vleermuizen (meervleermuis, gewone grootoorvleermuis, gewone dwergvleermuis, laatvlieger en ruige dwergvleermuis).

Het doel van het onderzoek is het aantonen ofwel uitsluiten van nesten, voortplantings- en rustplaatsen van bovengenoemde soorten. Vervolgens is bepaald of door de werkzaamheden spraken kan zijn van het overtreden van de Wet natuurbescherming en welke vervolgstappen mogelijk noodzakelijk zijn.

Op basis van het soortgerichte onderzoek kan het volgende geconcludeerd worden:

Tabel 7 Tabel met conclusies

Soort(groep)	Conclusie
Vleermuizen	- In het projectgebied zijn geen zomer- of kraamverblijven vastgesteld van vleermuizen; - In het woonhuis is een kraamverblijf (20-25 individuen) van gewone dwergvleermuis aanwezig die mogelijk nadelige gevolgen van de werkzaamheden ondervinden, als deze werkzaamheden tijdens het kraamseizoen plaatsvinden. Werken buiten de kwetsbare periode voorkomt een overtreding van de Wet natuurbescherming; - Paarverblijven bevinden zich op enige afstand van de werkzaamheden, waardoor geen nadelige gevolgen worden verwacht voor paarverblijven van vleermuizen. - Lichtverstoring van vleermuizen in de nacht dient in het kader van de zorgplicht te worden voorkomen. Ook dient in de nieuwe situatie geen extra licht uitgestraald te worden om vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen te waarborgen.
Huisumus (cat 2.)	- In de schuren (4 & 5) zijn nesten en nestindicerend gedrag aangetroffen van huismus (maximaal 12 nesten). De werkzaamheden zullen leiden tot een overtreding van de Wet natuurbescherming (artikel 3.1). Hiervoor dient een onthefing worden aangevraagd.
Gierzwaluw (cat 2.)	- In het projectgebied zijn geen nesten van de gierzwaluw vastgesteld.
Spreeuw (cat 5.)	- In het projectgebied zijn 5 nesten van spreeuw vastgesteld. Deze nesten bevinden zich in gebouw 1, 4 en 5. - Voor spreeuwen zijn er in de directe omgeving genoeg alternatieven om te broeden. Deze vogels beschikken over voldoende flexibiliteit om alternatieven nestgelegenheden te benutten. Werken buiten het broedseizoen is noodzakelijk.

Boerenzwaluw (cat 5.)	- In het projectgebied zijn geen nesten van de boerenzwaluw vastgesteld.
Rugstreeppad	- In en rond (<500m) het projectgebied is de aanwezigheid van rugstreeppad uitgesloten.
Overige soorten	- Algemene broedvogels zoals kauwen en houtduif zijn aangetroffen, hiervoor geldt dat er buiten het broedseizoen gewerkt moet worden. Er dient een ecologische werkprotocol opgesteld te worden waarin de mitigerende maatregelen omschreven worden. - Voor alle soorten geldt de Zorgplicht, als men zich houdt aan het ecologisch werkprotocol wordt overtreding van de Wet natuurbescherming voorkomen voor niet onderzochte soorten.

Referenties

BIJ12. (2017). *Kennisdocument Gewone dwergvleermuis Pipistrellus pipistrellus*. Utrecht: BIJ12.

BIJ12. (2017). *Kennisdocument Gewone grootoorvleermuis Plecotus auritus*. Utrecht: BIJ12.

BIJ12. (2017). *Kennisdocument Gierzwaluw Apus apus*. Utrecht: BIJ12.

BIJ12. (2017). *Kennisdocument Ruige dwergvleermuis Pipistrellus nathusii*. Utrecht: BIJ12.

BIJ12. (2023). *Kennisdocument Huismus Passer domesticus*. Utrecht: BIJ12.

Netwerk Groene Bureaus. (2021). *Vleermuisprotocol*. Opgehaald van [netwerkgroenebureaus.nl](https://www.netwerkgroenebureaus.nl/werken-aan-kwaliteit/vleermuisprotocol):
<https://www.netwerkgroenebureaus.nl/werken-aan-kwaliteit/vleermuisprotocol>

SOVON. (2023). *Telrichtlijnen Spreeuw en Boerenzwaluw*. Opgehaald van [Sovon.nl](https://stats.sovon.nl/stats/soort/15820):
<https://stats.sovon.nl/stats/soort/15820>; <https://stats.sovon.nl/stats/soort/9920>

Bijlage I: foto's nader onderzoek

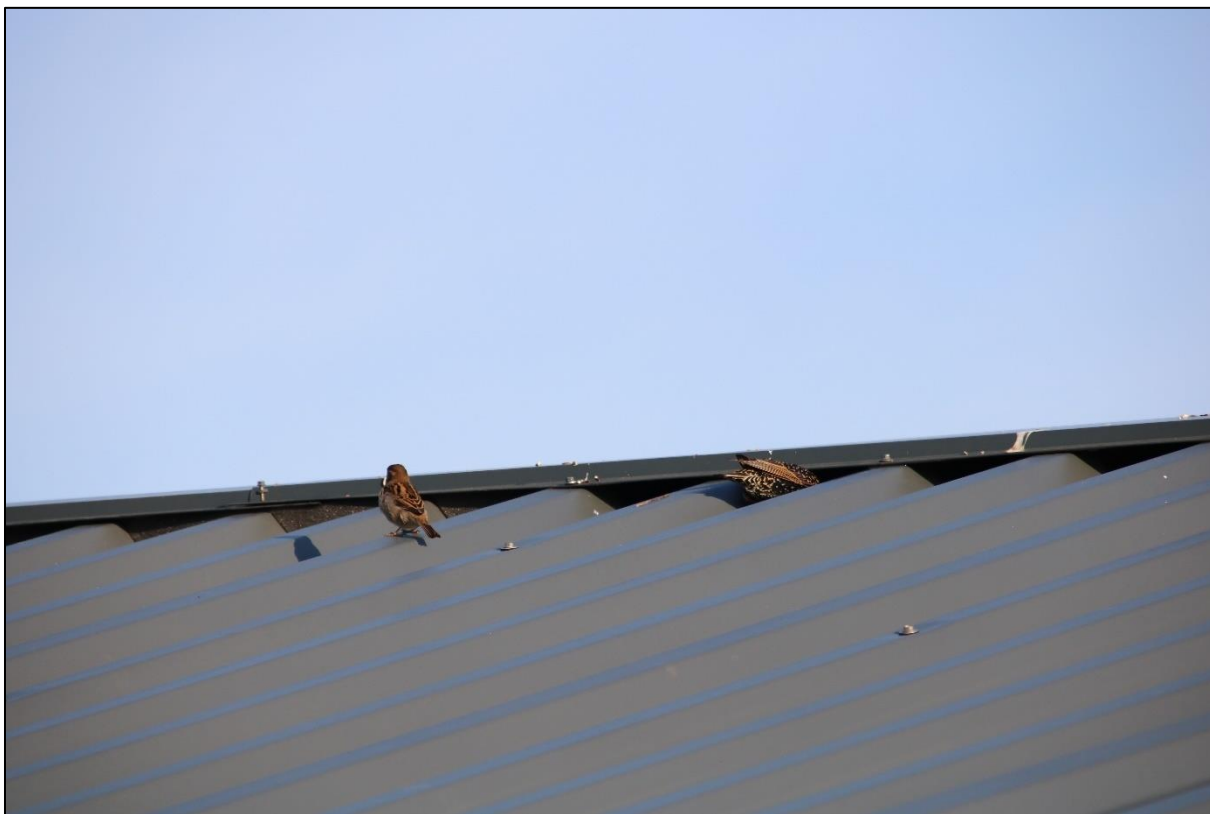

Foto van 5 april (eerste vermoeden: Gierzwaluw, maar nu waarschijnlijk spreeuw).

Foto van 7 juni (meer uitwerpselen aan de muur) nest blijkt bezet door spreeuw.